

JUSTIITSMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 1716-o

Tallinnas, 08. juunil 2018. a.

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon, koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Edith Sassian ja Sulev Sulsenberg vaatas kirjalikus menetluses läbi COTTON CLUB INVESTMENT LTD, RU (edaspidi taotleja või kaebaja; esindaja volikirja alusel patendivolinik Mart Enn Koppel) kaebuse Patendiameti 18.04.2017 otsuse peale, millega Patendiamet luges osa kaupade ja teenuste suhtes kaubamärgi „LURE“ registreerimise taotluse rahvusvahelise registreerimise numbriga 1202504 kaubamärgiseaduse (KaMS) § 70 lõike 2 ja § 38 lõike 2 alusel tagasivõetuks ning lõpetas KaMS § 47 lõike 2 kohaselt menetluse.

Asjaolud ja menetluse käik

1) 19.06.2017 esitas kaebaja tööstusomandi apellatsioonikomisjonile (edaspidi komisjon) kaebuse Patendiameti (edaspidi ka amet) otsuse osaliseks tühistamiseks. Nimelt tegi Patendiamet kaubamärgi osalise registreerimise otsuse, milles luges kaubamärgi registreerimise taotluse KaMS § 70 lõike 2 ja § 38 lõike 2 alusel tagasivõetuks ning lõpetas KaMS § 47 lõike 2 kohaselt menetluse osa kaupade ja teenuste suhtes (kaebuse lisa 1). Osas, millega kaubamärgitaotlus otsustati rahuldada, menetlusosaliste vahel vaidlust ei ole. Patendiamet tõi otsuses tagasivõetuks lugemise põhjuseks asjaolu, et Patendiameti väitel esitas amet taotlejale 07.02.2017 kaubamärgi registreerimise taotluse puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teate nr 7/R201600021, millele vastuse esitamise tähtpäev oli 10.04.2017, kuid taotleja jättis sellele vastamata.

Taotleja esindaja patendivolinik Mart-Enn Koppel sai vaidlustatud otsuse 18.04.2017 aadressile info@koppelpb.com e-kirja teel. Selles otsuses viidatud Patendiameti 07.02.2017 teadet nr 7/R201600021 taotlejale tegelikkuses kätte ei toimetatud, mistõttu oli tähtaegne vastamine välistatud. Taotleja teatas 20.04.2017 Patendiametile elektroonilises vormis (e-kirjaga digitaalselt allkirjastatud kirjaga, lisa 2), et ei ole otsuses viidatud kirja kätte saanud ja palus ametil algne teade uuesti saata. Patendiamet vastas 21.04.2017 kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (ilma allkirjata e-kirja teel), et loeb algse teate „välja saadetuks ja edukalt kohale toimetatuks“ ning keeldus teate saatmisest (lisa 3).

Taotleja, tema esindaja ega esindaja äriühing ei ole seejuures andnud Patendiametile sõnaselget nõusolekut teateid või otsuseid e-kirja teel kätte toimetada ning kindlasti mitte nõustunud, et e-kirjad loetakse kättetoimetatuks ilma kättetoimetamise kinnitusega. Taotleja on varasemalt Patendiameti e-kirja teel saadetud kirju vastu võtnud, kuna see lihtsustab asjaajamist. Samas pole kaebaja kunagi nõustunud kandma e-kirja teel saadetavate teadete mittekohalejõudmise riski. Vaidlusaluses kaubamärgitaotluses (täiendava märkimise taotlus) ei ole märgitud taotleja või tema esindaja kontaktaadressiks e-posti aadressi.

Taotleja esindaja saatis taaskord Patendiametile 26.05.2017 e-kirja teel digitaalselt allkirjastatud märgukirja ja taotluse (lisa 4), milles nõudis veelkord kättetoimetamata teate saatmist. Patendiamet vastas taotlusele 02.06.2017 digitaalselt allkirjastamata e-kirja teel (lisa 5), milles keeldus taaskord teate saatmisest ning põhjendas keeldumist asjaoludega: a) teade on ameti serverist välja saadetud ja seetõttu loetakse see kättetoimetatuks ja b) taotleja esindaja äriühing ei ole teatanud, et soovib

---

Address:
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Telefonid:
6208201, 6208276
e-mail: toak@just.ee

Faks:
6208109
<http://toak.just.ee>

teateid paber kandjal. Patendiamet kirjutas 02.06.2017 saadetud e-kirjas (lisa 5), et taotleja esindaja äriühing KOPPEL Patendibüroo OÜ „valis ametiga suhtluseks e-posti võimaluse“ ja viitas 14.06.2016 saadetud e-kirjale (lisa 6). 14.06.2016 oli Patendiamet saatnud taotleja esindajale e-kirja (lisa 6) pealkirjaga „RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse“, milles oli amet välja toonud, et eelistab e-kirja teel teadete saatmist. Patendiamet selgitustest nähtuvalt käsitleb amet sellele e-kirjale vastamata jätmist nõusolekuna dokumentide elektrooniliseks, sh e-kirja teel, kättetoimetamiseks.

Taotleja ei ole tänase päevani saanud kätte Patendiameti teadet, millele mittevastamise tõttu loeti taotlus osaliselt tagasivõetuks. Taotleja leiab, et Patendiameti otsus on õigusvastane osas, millega loeti taotlus mõnede kauba ja teenuse osas tagasivõetuks.

KaMS § 41 lg 1 alusel võib taotleja esitada KaMS § 37 lõikes 2 ja §-s 39 nimetatud Patendiameti otsuste peale kaebuse komisjonile. Antud juhul vaidlustab taotleja otsuse nr 7/ R201600021 tagasivõetuks lugemise osa. Käesoleval juhul on taotluse tagasivõetuks lugemine Patendiameti KaMS § 39 alusel tehtud otsuse osa. Kuid isegi juhul, kui see nii ei oleks, kuulub käesoleva tööstusomandi objekti registreerimise vaidluse lahendamise pädevus komisjonile. Olemuselt sarnases tööstusomandi objekti (patent) käsitlevas vaidluses on Riigikohus leidnud, et kõik patendivaidlused peaksid jaotuma komisjoni ja maakohtu vahel ning lõppastmes jõudma maakohtusse (22.02.2017 otsus nr 3-2-1-168-16, p 17). Taotleja hinnangul laieneb see tõlgendus ka kaubamärgi registreerimise menetlusele ning kuivõrd tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse (TÕAS) § 38 lg 2 järgi on menetlus komisjonis kohustuslik kohtueelne menetlus, siis peab esmajärjekorras käesoleva vaidluse kohta tegema otsuse komisjon. Vaidluse kuuluvust komisjoni pädevusse ei muuda ka asjaolu, et sisult on tegemist avalik-õiguslikust suhtest tuleneva haldusvaidlusega ning reeglina alluvad haldusvaidlused halduskohtule. Halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 3 lg 2 järgi ei kuulu halduskohtu pädevusse avalik-õiguslike vaidluste lahendamine, milleks seadus näeb ette teistsuguse menetluskorra. Antud juhul näeb seadus ette, et registreerimise menetluses tehtavad Patendiameti otsused tuleb vaidlustada komisjonis (TÕAS § 39 lg 1) ja seejärel maakohtus. Lisaks on seadusandja tsiviilkohtumenetluse seaduse rakendamise seaduse eelnõu seletuskirjas soovinud, et kõik Patendiameti või registreerija vahelised vaidlused, sh haldusvaidlused, alluksid ühe kohtuliigi ehk tsiviilkohtu pädevusse. Seda tõlgendust toetab ka Riigikohus ülal viidatud otsuses (3-2-1-168-16, p 17, 19).

Kaebuse sisu taandub küsimusele, kas Patendiameti väitel e-kirja teel 07.02.2017 kaubamärgi registreerimise taotluse puuduste kõrvaldamise teade on taotlejale kättetoimetatud. Taotleja ei ole seda teadet kätte saanud ja leiab, et Patendiamet ei tohi õiguslikke tagajärgi kaasa toovaid elektroonilises vormis, sh e-kirja teel saadetud teateid automaatselt kättetoimetatuks lugeda. Taotleja hinnangul saab haldusorgani poolt elektronposti aadressil saadetud dokumenti kättetoimetatuks lugeda ainult juhul, kui adressaat saadab kinnituse dokumendi kättesaamise kohta. Taotleja ega tema esindaja ei ole kunagi andnud Patendiametile nõusolekut saada dokumente kätte elektrooniliselt, veel vähem nõustunud automaatse kättetoimetatuks lugemisega. Patendiamet kui riigivõimu teostav valitusasutus on oma tegevuses seotud õiguse üldpõhimõtete ja hea halduse põhimõttega. Sellest tulenevalt on välistatud, et Patendiamet tohib e-kirjale pealkirjaga „RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse“ vastamata jätmist käsitleda kui taotleja või tema esindaja nõusolekut saada edaspidi ametilt dokumente e-kirja teel ja kandma e-kirja teel saadetavate teadete kadumise riski. Kuid ometi just nii ameti 02.06.2017 e-kirjast (lisa 5) nähtub. Teatavasti on õiguse üldpõhimõtte, et vaikimist või tegevusetust ei loeta nõustumiseks. Ainus erand on siis, kui see tuleneb seadusest, kokkulepest, pooltevahelisest praktikast või vastavast tegevus- või kutsealal kehtivatest tavadest (võlaõigusseaduse, edaspidi VÕS, § 20 lg 2). Avalik-õiguslikus suhtes selline tava kindlasti puudub, kus riigiasutus käsitleb suvalise pealkirjaga saadetud e-kirjale mittevastamist kui õiguslikke tagajärgi kaasatoovat nõusolekut. Samuti puudub taotleja või tema esindaja ja ameti vahel vastav kokkulepe.

Taotleja hinnangul on selline meelevaldne tegutsemine käsitletav riigivõimu omavolina, mille eest on kaitse sätestatud isegi põhiseaduses.

Kaubamärgiseadus ega -määrus ei sisalda õigusnorme, mis reguleeriks elektroonilises vormis saadetud teadete kättetoimetamist taotlejale. Küll on õigusaktides reguleeritud kord, kuidas tuleb dokumente ametile esitada, samuti on olemas õigusnormid, mis reguleerivad sarnaseid olukordi teistes haldussuhetes. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 4 kohaselt kohaldatakse õigussuhet reguleeriva sätte puudumisel sätet, mis reguleerib reguleerimata õigussuhtele lähedast õigussuhet, kui õigussuhte reguleerimata jätmise ei vasta seaduse mõttele ega eesmärgile. Sellise sätte puudumisel lähtutakse seaduse või õiguse üldisest mõttest. Kuna käesolev vaidlus on haldusvaidlus, siis toob taotleja välja, et õigusnormi analoogia kohaldamise põhimõtte on kinnistunud ka haldusvaidluste kohtupraktikas (nt Riigikohtu 05.06.2003 otsus 3-3-1-45-03 jpt).

KaMS § 34 lg 4 alusel kehtestatakse taotluse ja teiste Patendiametile esitatavate dokumentide sisu- ja vorminõuded ning esitamise kord kaubamärgimäärusega (edaspidi määrus). Määruse § 2 lg 3 järgi esitatakse dokumendid otse või posti teel. Rohkem võimalusi ei ole. Määruse § 13 lg 1 kohaselt esitatakse kaubamärgi registreerimise taotlus otse, posti või faksi teel. E-kirja teel kaitsetaotlusi esitada ei tohi ja amet järgib seda kohustust eranditeta. Lisaks võib määruse § 13 lg 1 järgi taotluse esitada elektrooniliselt Patendiameti veebilehe kaudu. Selles e-süsteemis saab dokumente esitada elektroonilises vormis ainult ID-kaardiga sisse logituna (isikustatuna) ning pärast dokumendi esitamist saab esitaja taasesitatavas vormis kättesaamise kinnituse, milles sisaldub kogu taotluse sisu. Need nõuded on nii ranged, kuna esitatavate dokumentide sisu ja kättesaamine peavad olema kindlalt tõendatavad. Taotleja hinnangul tuleb kohaldada analoogiat ja lugeda eelmises punktis (p 20) kirjeldatud õigusnormid kohalduvaks ka Patendiameti enda teadete või otsuste saatmise kohta. Patendiametile esitatavad registreerimistaotlused on sama õigusliku kaaluga, kui Patendiameti teated ja otsused. Mõlemad dokumendid on kaubamärgist tulenevate õiguste tekkimise või lõppemise jaoks määrava tähtsusega. Lähtuvalt sellest laienevad samad vorminõuded kui registreerimistaotlustele ka Patendiameti enda otsustele ja teadetele. Igal juhul on Patendiametil kohustus edastada õiguslikke tagajärgi toovad teated viisil ja vormis, mis tagavad nende tegeliku ja tõendatava kättesaamise.

Patendiameti teadete või otsuste kättetoimetatuks lugemist õigusaktid ei reguleeri, need tuleb tegelikkuses kätte toimetada. Juhime tähelepanu, et kättetoimetatuks lugemisele peavad igal juhul olema isikute õiguste kaitse eesmärgil kehtestatud ranged tingimused, mille täitmata jätmise korral ei saa lugeda dokumenti kättetoimetatuks (Riigikohtu 04.05.2016 otsus nr 3-3-1-22-16 p 7). Taotleja hinnangul tuleb analoogia alusel kohaldada ka haldusmenetluse seaduse (HMS) § 27 lg 2 sätestatud õigusnormi, mille kohaselt toimetatakse dokument toimetatakse isikule elektrooniliselt kätte ainult juhul, kui isik on sellega nõus. Selliselt toimub kättetoimetamine näiteks e-toimiku süsteemi kaudu või ka Euroopa Intellektuaalomandi Ameti e-süsteemi kaudu. Patendiametil sellist nõusolekut tuvastavat süsteemi ei ole ja seega kui amet soovib dokumente elektrooniliselt kätte toimetada, on selleks ainus viis e-kirja teel koos kättesaamise kinnitusega.

Ka Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium on käsitlenud avalik-õiguslikus suhtes dokumendi elektroonilist kättetoimetamist, leides, et lisaks adressaadi üldisele nõusolekule on vajalik ka tegelik kättesaamise kinnitus. Kohus kirjutab: „HMS § 27 pealkirjaga „Elektrooniline kättetoimetamine” ei sätesta elektrooniliselt saadetud dokumendi kättetoimetamise puhul kinnituse saamise kohustust või kinnituse mingi aja jooksul saatmata jätmise tagajärgi nagu need on kehtestatud näiteks TsMS § 314 lõigetes 5 ja 6 või KrMS § 165 lõikes 4. Kolleegium ei pea siiski võimalikuks asuda seisukohale, et valimiskomisjoni otsus tuleks haldusmenetluse seaduse kohaselt lugeda elektrooniliselt kättetoimetatuks pelgalt selle isikule saatmisega. Kinnituse saamise nõudest loobumine võib kaasa tuua olukorra, kus isiku jaoks tulenevad õiguslikud tagajärjed

vaidlustuskomisjoni otsustest, millest ta ei ole teadlik” (RKPJK 02.04.2009 otsus nr 3-4-1-5-09, p 18). Kaebaja hinnangul näitab see seisukoht veelkord, et ilma nõusolekuta ja kättesaamise kinnitusega e-kirja teel saadetud õiguslikke tagajärgi toovaid dokumente ei tohi kättesaaduks lugeda.

Kui riigiasutus soovib õiguslikke tagajärgi toovaid dokumente e-kirja teel kätte toimetada, siis tuleb selleks täita kindlad nõuded. Taotleja toob välja analoogset olukorda reguleerivad õigusnormid: a. Maksukorralduse seaduse (MKS) § 54 lg 3 - Elektronposti aadressil saadetud dokument loetakse kättetoimetatuks, kui adressaat saadab kinnituse dokumendi kättesaamise kohta. b. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 311¹ lg 5 - Menetlusdokument loetakse elektrooniliselt muul viisil kui infosüsteemi kaudu kättetoimetatuks, kui saaja kinnitab kirjalikult, faksi teel või elektrooniliselt menetlusdokumendi kättesaamist. Nagu näha, siis on e-posti teel kättetoimetamine avalik-õiguslikus suhtes võimalik ainult juhul, kui adressaat saadab kinnituse dokumendi kättesaamise kohta. Muud võimalust ei ole, sest muudel juhtudel ei ole tagatud isikute õiguste kaitse eesmärgil kehtestatud ranged tingimused. Eeltoodust lähtuvalt tuleb kohaldada õiguse analoogiat ja kohaldada viidatud sätetes sisalduvaid norme ka Patendiameti elektroonilisele dokumentide kättetoimetamisele.

Patendiamet on vorminõudeid varasemalt kohaldanud, edastades õiguslikke tagajärgi toovad teated ja otsused paber kandjal. Kuid 01.11.2016 võttis Patendiamet ainsa kaubamärke ja tööstusdisainilahendusi puudutatavate taotluse esitamise süsteemina kasutusele uue veebiplatvormi ja ametisese dokumentide haldamise tarkvara ning hakkas saatma otsuseid ja teateid e-kirja teel. Teadete edastamise vorminõuded kehtestavad õigusaktid muutunud ei ole, vastavad eelnõud on alles koostamisel Justiitsministeeriumis. Patendiameti uues e-süsteemis esineb palju vigu. Patendiamet on seda tunnistanud, muuhulgas möönnud vigu kirjade saatmisel. Taotleja esindaja äriühing on saanud Patendiametilt kümneid vigaseid teateid või konkreetse taotlusega raskesti seostatavaid e-kirju. See näitab, et Patendiameti kasutatav süsteem on ilmsete vigadega, testimata ning seda ei saa usaldada. E-kirja teel dokumentide edastamisega kaasneb paratamatu tehniline risk, et dokument ei jõua saajani. Näiteks võib olla kellelgi tarkvara uuendamata, tarkvara versioonid ei ühildu, serveriteenus on häiritud, kaitsetarkvara loeb saadetud kirja ohtlikuks, serveriprotokoll ei tunnusta bdoc-dokumente jms. Need riskid on üldteada ning neid on seaduseandja ka arvesse võtnud, muutes paljudes menetlustes elektroonilisel teel saadetavate dokumentide kättetoimetamise sõltuvaks kättesaamise kinnitusest.

Taotleja rõhutab, et isegi juhul, kui Patendiametil oleks õigus saata registreerimistaotlusega võrdselt õiguslikke tagajärgi toovaid teateid taotleja nõusolekuta e-kirja teel, siis taotleja hinnangul ei ole Patendiamet tõendanud, et vaidlustatud otsuses viidatud teade koos väidetava lisaga on tervikuna, korrektselt ja õigeaegselt taotleja esindaja serverisse (koppelpb.com) jõudnud. Nimelt, Patendiameti info kohaselt on ametil olemas väljamineva serveri administraatori e-kirja saatmise kinnitus, millest nähtub ainult e-kirja pealkiri, saatmise aeg, saatja ja saaja e-posti aadress ja kinnitus kujul: Delivery: Success Details Delivered To Delivered with TLS Delivery Time Recipient. Selles kinnituses puudub info, mis oli kirja sisu, kas kirjal oli kaasas dokumente, kas lisatud dokumendid edastati koos kirjaga edukalt ning kas ja kes kirja kätte sai. Võrdluseks, on ilmne, et kui taotleja või patendivolinik sooviks omalt poolt tõendada Patendiametile e-kirja saatmist sellise väljavõttega, siis keelduks amet ilmselt just nimelt põhjusel, et pole võimalik veenduda, et saadeti just konkreetse sisuga saadeti.

Lähtuvalt ülaltoodust palub kaebaja Patendiameti otsuse tühistada kaubamärgi registreerimisest keeldutud kaupade ja teenuse osas, kohustada Patendiametit saatma vaidlustatud otsuses viidatud taotluse puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teade nr 7/R201600021, määrama sellele seadusest tulenev vastamise tähtpäev ja tegema uue otsuse apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Kaebusele on lisatud (1) Patendiameti 18.04.2017 otsus nr 7/ R201600021; (2) taotleja 20.04.2017 e-kiri teate mitte kättesaamise kohta; (3) Patendiameti e-kiri 21.04.2017; (4) taotleja 26.05.2017 märgukiri ja taotlus teate saatmiseks, tähtpäeva määramiseks; (5) Patendiameti 02.06.2017 e-kiri teate saatmise keeldumise põhjendustega; (6) Patendiameti 14.06.2016 saadetud e-kiri „RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse“; (7) väljatrükk Patendiameti andmebaasist kaubamärgi nr 1202504 registreeringu kohta; (8) volikirja koopia; (9) riigilõivu tasumist tõendav dokument.

Kaebus võeti 21.06.2017 menetluse nr 1716 all ja selle eelmenetlejaks määrati Tanel Kalmet. Komisjon edastas kaebuse 21.06.2017 Patendiametile, võimaldades esitada selle kohta seisukoht hiljemalt 21.09.2017.

2) 15.09.2017 esitas Patendiamet oma seisukohad kaebuse kohta. Patendiamet vaidleb kaebusele vastu ja leiab, et kaubamärgi osalise registreerimise otsus 18.04.2017 nr 7/R201600021, milles amet luges kaubamärgi registreerimise taotluse KaMS § 70 lõike 2 ja § 38 lõike 2 alusel tagasivõetuks ning lõpetas KaMS § 47 lõike 2 kohaselt menetluse osade kaupade ja teenuste suhtes, on seaduslik ja põhjendatud. Patendiamet on eelpool nimetatud otsuse tagasivõetuks lugenud järgmistel asjaoludel. Vastavalt KaMS § 38 lõikele 2 teatab Patendiamet taotlejale, kui ekspertiisi tulemusena ilmneb kaubamärgi õiguskaitset välistav asjaolu ning annab viimasele vähemalt kahekuulise tähtaja nimetatud asjaolu kõrvaldamiseks või selgituste andmiseks. Kui aga taotleja ei vasta temale antud tähtpäevaks, siis loeb Patendiamet taotluse tagasivõetuks. Patendiamet saatis taotlejale 07.02.2017 rahvusvahelise registreeringu puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teate nr 7/R201600021, milles selgitati taotlejale, et tema kaubamärk „LURE“ on identne varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete kaupade või teenuste tähistamiseks. Vastavalt KaMS § 10 lg 1 p 2 ei saa õiguskaitset kaubamärk, mis on identne või sarnane varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete või samaliigiliste kaupade või teenuste tähistamiseks, kui on tõenäoline kaubamärkide ära vahetamine tarbija poolt, sealhulgas kaubamärgi assotsieerumine varasema kaubamärgiga, v. a juhul, kui on olemas varasema õiguse omaniku kirjalik luba. KaMS § 70 lg 2 ja § 38 lg 2 alusel tuleb vastav luba esitada Patendiametile vähemalt kahe kuu jooksul. Nimetatud nõude mittetäitmise korral loetakse kaubamärgi rahvusvaheline registreering KaMS § 70 lg 2 ja § 38 lg 2 alusel tagasivõetuks nende kaupade ja teenuste suhtes, mille osas esinevad õiguskaitset välistavad asjaolud. Käesoleval juhul oli nimetatud tähtpäevaks 10.04.2017.

18.04.2017 tegi Patendiamet kaubamärgi osalise registreerimise otsuse nr 7/R201600021, milles juhtis taotleja tähelepanu asjaolule, et amet esitas 07.02.2017 kaubamärgi registreerimise taotluse puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teate nr 7/R201600021, millele vastamise tähtpäev oli 10.04.2017, kuid nimetatud teatele oli taotleja jätnud tähtpäevaks vastamata. 20.04.2017 pöördus taotleja Patendiameti poole väites, et ta 07.02.2017 teadet nr 7/R201600021 tegelikkuses kätte ei saanud, mistõttu ta ei saanud tähtaegselt vastata ning palus ametil saata viidatud teade uuesti. Sama palvega pöördus taotleja Patendiameti poole uuesti 25.05.2017.

Patendiamet juhib tähelepanu, et eemalviibijale loetakse tahteavaldus kättesaaduks, kui see on jõudnud tahteavalduse saaja elu- või asukohta ja tal on mõistlik võimalus sellega tutvuda (TsÜS § 69 lg 2). E-kirjaga saadetud tahteavalduse puhul tekib majandus- ja kutsetegevuses tegutseval isikul üldjuhul mõistlik võimalus teabega tutvuda hiljemalt järgmisel päeval pärast e-kirja saabumist saaja või tema valitud teenusepakkuja serverisse (Riigikohtu 24.11.2015 otsus nr 3-2-1-129-15, p 18). Käesoleval juhul nähtub Patendiameti infosüsteemist, et 07.02.2017 kaebaja esindajale saadetud e-kiri on välja saadetud ja edukalt kohale toimetatud, mida tõendab ameti infosüsteemi kirje: Delivery: Success Details; Delivered To Delivered with TLS Delivery Time Recipient 216.129.207.7:25 Yes Tuesday, Feb 07, 2017 03:30:49 PM EET info@koppelpb.com. Patendiamet mõnab, et eeltoodu ei tõenda e-kirja kohale toimetamise õnnestumist. Siinkohal juhib Patendiamet tähelepanu, et KaMS § 47 lg 3 kohaselt on taotlejal võimalik nõuda menetluse taastamist, kui Patendiamet on lõpetanud

menetluse KaMS § 37 alusel, ja kui taotleja toimingud jäid sooritamata vääramatute jõe või taotlejast või tema esindajast sõltumatu muu takistuse tõttu. Siinkohal märgib Patendiamet, et kaebaja poolt eksperdile telefoni teel edastatud soov saata teated uuesti ja määrata seadusest tulenev vastamise tähtpäev ei ole käsitletav menetluse taastamise nõudena. Patendiamet selgitab, et menetluse taastamise nõue koosneb ametile esitatud kirjalikust avaldusest, milles on tõendatud takistuse olemasolu, ettenähtud toimingute sooritamise kahe kuu jooksul pärast takistuse kadumist ning andmetest riigilõivu tasumise kohta.

Kaebaja esitas 25.05.2017 Patendiametile taotluse nõuetekohaste teadete saatmiseks. Taotluses on välja toodud asjaolud ning põhjendused. Seejuures ei käsitleta taotluses menetluse taastamise nõuet kui sellist. Selle asemel analüüsib taotluse esitaja kaubamärgitaotluse ja teiste Patendiametile esitatavate dokumentide sisu- ja vorminõuete regulatsiooni ning teeb rea etteheited 1.11.2016 Patendiametis kasutusele võetud menetlustarkvara süsteemile Back Office. Siinkohal märgib Patendiamet nii nagu oma 25.05.2017 taotluses Patendiametile on märkinud ka kaebaja, et amet on probleemidest menetlustarkvara kasutamisel ka volinikke teavitanud. Kõnesoleva taotluse nõuetekohaste teadete saatmise kirja lõpus esitas taotleja nõude saata kaubamärgiseaduses ja -määruses sätestatud korras uuesti teated, millele amet on viidanud otsuses või teadetes ja määrata neile uus seadusest tulenev vastamise tähtpäev. Eeltoodust lähtuvalt ei ole Patendiameti hinnangul ametil õigust järeldada, et isik on esitanud menetluse taastamise avalduse. Patendiameti kaubamärgiosakonna juhataja 02.06.2017 e-kirja ei tõlgenda amet otsusena menetluse taastamisest keelduda. Tegemist on kirjavahetusega ameti esindaja ja patendivoliniiku vahel. Menetluse taastamisest keeldumise otsus on Patendiameti kui haldusorgani poolt välja antav haldusakt, mis vormistatakse vastavale kirjablanketile ja allkirjastatakse pädeva isiku poolt. Patendiamet taastab menetluse, kui taotleja tõendab takistuse olemasolu ja sooritab ettenähtud toimingud kahe kuu jooksul pärast takistuse kadumist (KaMS § 47 lg 4). Menetluse taastamise nõuet saab esitada kuue kuu jooksul sooritamata jäänud toimingute tähtpäevast arvates (KaMS § 47 lg 5).

Kaebaja ei ole Patendiameti otsuses toodud seisukohtadega nõustunud ning palub Patendiameti otsuse tühistada kaubamärgi registreerimisest keeldutud kaupade ja teenuse osas, kohustada Patendiametit saatma vaidlustatud otsuses viidatud taotluse, puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teate nr 7/R201600021, määrates sellele seadusest tuleneva vastamise tähtpäeva ja tegema uue otsuse komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades, esitades järgmised vastuväited: Kaebaja väidab, et taotleja, tema esindaja ega esindaja äriühing ei ole andnud Patendiametile sõnaselget nõusolekut teateid või otsuseid e-kirja teel kätte toimetada ning kindlasti mitte nõustunud, et e-kirjad loetakse kättetoimetatuks ilma kättetoimetamise kinnitusega. Samas kinnitab taotleja, et on varasemalt Patendiameti e-posti teel saadetud kirju vastu võtnud, kuna see lihtsustab asjaajamist, ent pole kunagi nõustunud kandma e-kirja teel saadetavate teadete mitte kohale jõudmise riski.

Patendiamet soovib juhtida kaebaja tähelepanu asjaolule, et 14.06.2016 edastas Patendiamet kaebaja esindajale e-kirja pealkirjaga „RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse“, kus amet teavitab, et seoses kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste uue menetlustarkvara rakendamisega Patendiametis toimub alates 01.04.2016 järk-järgult üleminek elektroonilisele toimikule ja menetlusele, millega kaasneb ka üleminek elektroonilisele suhtlusele kaubamärkide ja/või tööstusdisainilahenduste taotlejate, omanike või nende esindajatega. Sellest tulenevalt andis amet teada, et alates 01.07.2016 saadetakse kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste menetlustoimingutega seotud teateid eelistatavalt e-posti teel ning palus nendel patendivolinikel, kes soovivad endiselt saada teateid paber kandjal sellest ametit teavitada hiljemalt 22.06.2016. Samuti juhtis Patendiamet tähelepanu, et neile, kes nimetatud soovist vastavaks kuupäevaks ametit ei teavita, väljastatakse teateid edaspidi e-posti teel. Käesoleval juhul ei ole taotleja, tema esindaja ega ka esindaja äriühing Patendiametit teavitanud, et soovib teateid paber kandjal ning seega on

Patendiamet aktsepteerinud, et elektrooniline suhtlusviis ametiga sobib ka taotlejale ning et see on tema tahe. Patendiameti poolt saadetud teates olid selged juhtnöörid, et kui taotleja on nõus edaspidi ametiga suhtlema elektroonilisel teel, siis ei pea ta selleks midagi tegema. Antud juhul tõlgendab amet vaikimist kui kehtivat tahteavaldust, kuna taotleja andis passiivse käitumisega oma nõusoleku õiguslike tagajärgede saabumiseks, s.t sooritas avaldustoimingut (vaikimine on teadlik, tahtlik või võib seda tulenevalt asjaoludest eeldada). Seejuures ei ole kaebaja esitanud vastuväiteid eelpool nimetatud e-kirja kätte saamise kohta ega ka selles osas, et Patendiameti poolt saadetud juhised võisid taotlejale segaseks jääda.

VÕS § 20 lõike 3 kohaselt kui isikuni, kelle majandus- või kutsetegevusse kuulub teatud tehingute tegemine või teenuste osutamine, jõuab pakkumus sellise tehingu tegemiseks või teenuse osutamiseks temaga püsivas ärisuhtes olevalt isikult, tuleb pakkumusele mõistliku aja jooksul vastata. Vaikimine loetakse sel juhul nõustumuseks. Patendiameti hinnangul kohaldub eeltoodu analoogia korras ka käesoleval juhul. Pooled peavad üksteisega suheldes lähtuma hea usu põhimõttest ja teineteise usaldust mitte kuritarvitama. Patendiamet teavitas kaebaja esindajat elektroonilisele suhtlusele üleminekust, kaebaja on niisugust suhtlusviisi ametiga varem aktsepteerinud ja nentunud isegi, et see muudab asjaajamise ametiasutusega lihtsamaks. TsÜS § 75 lg 1 kohaselt tuleb tahteavalduse tõlgendamisel välja selgitada avaldaja tegelik tahe. Kuna kaebaja esindaja on varasemalt Patendiametiga suhelnud e-posti teel ja jättis vastamata Patendiameti 14.06.2016 e- kirjale, milles paluti ametit teavitada kui saaja soovib ametiga suhelda mitte elektroonilisel teel, oli Patendiametil põhjust uskuda ja tegeliku tahte väljaselgitamisel tõlgendada, et elektrooniline suhtlusviis on kaebaja esindaja tegelik tahe.

Seega on Patendiametil põhjust eeldada, et kaebaja ei ole suhtluses Patendiametiga käitunud heauskselt ning jätnud ameti poolt saadetud „suvalise pealkirjaga e-kirjale“ vastamata. Samuti soovib Patendiamet juhtida tähelepanu asjaolule, et mitte kirja pealkiri ei ole siinjuures olulise tähtsusega, vaid lähtuda tuleb pöördumise sisust. Lisaks eeltoodule, soovib amet veel täpsustada, et kaebajale saadetud kirja pealkirjast „RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse“ on üheselt arusaadav, et kirja sisu eeldab selle saaja poolt edasise tegevuse või toimingut sooritamist ning ei ole pelgalt informatiivse sisuga.

Taotleja väidab, et tema hinnangul saab haldusorgani poolt elektronposti aadressil saadetud dokumenti kättetoimetatuks lugeda ainult juhul, kui adressaat saadab kinnituse dokumendi kättesaamise kohta.

Patendiamet juhib tähelepanu asjaolule, et siinkohal on tegu taotleja personaalse hinnanguga, kuna ei KaMS ega ka määrus kättetoimetamise kinnituse nõudmist ei reguleeri. Seega on Patendiameti hinnangul meelevaldne väita, et e-posti teel saadetud kirja saab kättetoimetatuks lugeda ainult juhul, kui adressaat kinnitab selle kättesaamist. Analoogse näite võib tuua kohtumenetlusest. TsMS § 307 lõike 3 kohaselt võib lugeda dokument menetlusosalisele kätte toimetatuks kui dokument on jõudnud menetlusosalise kätte, kellele dokument tuli kätte toimetada või kellele dokumendi võis vastavalt seadusele kätte toimetada, ilma et kättetoimetamist oleks võimalik tõendada. Sel juhul loetakse dokument menetlusosalisele kätte toimetatuks alates dokumendi tegelikust saajani jõudmisest. Patendiamet ei nõustu kaebaja väitega, nagu oleks Patendiamet tegutsenud meelevaldselt, mida saaks käsitleda riigivõimu omavoluna. Eesti Vabariigi Põhiseadus sisustab omavoli kui suva, voli meelevaldselt talitada ehk teisisõnu selliste toimingute või tegude sooritamist, mis ei ole kooskõlas riigi põhiseadusega ega seadustega ning õigusriigi põhimõtetega. Antud juhtumi puhul ei ole tegemist erandliku olukorraga. Patendiamet lähtus oma tegevuses kehtivatest õigusaktidest ning tavapärasest praktikast, mida ei saa kuidagi tõlgendada riigivõimu omavoli rakendamisenäna.

Kaebaja väidab, et vaidlusaluses kaubamärgivaidluses ei ole märgitud taotleja või tema esindaja kontaktaadressiks e-posti aadressi.

Patendiamet juhib tähelepanu, et kaebaja edastas 23.09.2016 kirjavahetuse (Rahvusvahelise kaubamärgi „LURE“ (registreeringu number 1202504) esialgse registreerimise keeldumise otsus) Patendiametile elektrooniliselt. Seejuures on aktsepteerinud kaebaja varasemat elektroonilist kirjavahetust ametiga.

Lähtudes eeltoodust ja tulenevalt KaMS § 38 lõikest 2 palub Patendiamet jätta kaebus rahuldamata.

3) 12.12.2017 andis komisjon kaebajale võimaluse lõplike seisukohtade esitamiseks hiljemalt 12.01.2018. Kaebaja lõplikke seisukohti ei esitanud. TÕAS § 54¹ lg 5 kohaselt asjaolu, et menetlusosaline ei ole lõplikke seisukohti esitanud, ei takista lõppmenetluse alustamist ja otsuse tegemist. 01.02.2018 andis komisjon võimaluse lõplike seisukohtade esitamiseks Patendiametile.

27.02.2018 esitas Patendiamet lõplikud seisukohad, milles märgitakse, et Patendiamet jääb oma esialgsete seisukohtade juurde ning neid uuesti kordama ei hakka.

03.04.2018 alustas komisjon lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad

Komisjon, hinnanud menetluses esitatud seisukohti ja tõendeid, leiab järgmist.

1) Kaebus on esitatud Patendiameti otsuse peale, millega amet luges osa kaupade ja teenuste suhtes rahvusvahelise kaubamärgi „LURE“ (rahvusvahelise reg nr 1202504) registreeringule Eestis õiguskaitse andmise taotluse KaMS § 70 lg 2 ja § 38 lg 2 alusel tagasivõetuks ja lõpetas KaMS § 47 lg 2 kohaselt menetluse. Taotluse osalise tagasivõetuks lugemise tingis asjaolu, et taotleja ei vastanud Patendiameti poolt taotleja esindaja e-posti aadressil 07.02.2017 saadetud registreerimise taotluse puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teatele. Taotleja esindaja väidab, et ta ei ole nimetatud teadet kätte saanud. Patendiamet väidab, et e-kiri on taotleja e-posti aadressile saadetud ja välja läinud ning ei ole tagasi tulnud. Vaidlust ei ole selles, et Patendiametil puudub taotleja kinnitus teate kättesaamise kohta. Patendiamet väidab, et taoline kinnitus ei ole vajalik, kuna taotleja esindaja on varem nõustunud e-posti aadressi kasutamisega Patendiameti teadete edasitoimetamisel. Taotleja väidab, et ei ole sellist nõustumist väljendanud ning Patendiameti varasemale e-kirjale pealkirjaga "RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse" vastamata jätmist ei saa lugeda nõustumuseks, et Patendiameti kirjavahetuseks taotleja esindajaga kasutatakse edaspidi taotleja esindaja e-posti aadressi. Taotleja ei ole kõnealust 07.02.2017 teadet saanud ka pärast ameti menetluse lõpetamise otsuse kättesaamist. Patendiamet väidab, et taotleja ei ole esitanud KaMS § 47 lg 3 kohast menetluse taastamise nõuet.

2) Kaebuse puhul ei ole tegemist TÕAS § 39 lg 1 p 1 kohase tööstusomandi seadustes sätestatud juhtudel taotleja poolt Patendiameti otsuse vaidlustamiseks esitatud kaebusega, kuna KaMS § 41 lg 1 kohaselt võib esitada kaebuse KaMS § 37 lõikes 2 (taotluse tagasilükkamise otsus) ja §-s 39 (kaubamärgi registreerimise või registreerimisest keeldumise otsus) nimetatud Patendiameti otsuste peale võib taotleja esitada kaebuse tööstusomandi apellatsioonikomisjonile kahe kuu jooksul otsuse tegemise kuupäevast arvates. Antud kaebus on esitatud Patendiameti menetluse lõpetamise peale, mis olles küll KaMS § 39 alusel tehtud otsuse osa, on tehtud taotluse tagasivõetuks lugemise korral (KaMS § 38 lg 2) KaMS § 47 lg 2 alusel. Tulenevalt Riigikohtu analoogilises juhtumis tehtud järeldusest, et kõik patendivaidlused peaksid jaotuma komisjoni ja maakohu vahel ning lõppastmes jõudma maakohusse (22.02.2017 otsus nr 3-2-1-168-16, p 17), kuulub esitatud kaebus komisjoni

pädevusse. Kaebus on esitatud KaMS § 41 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul Patendiameti lõplikust seisukohavõtust arvates, mis kohaldub analoogiliselt Riigikohtu 22.02.2017 otsusest nr 3-2-1-168-16 järelduvalt.

3) Menetlusosalised on esitanud arvukaid argumente, kas ja mille alusel tuleks Patendiameti kõnealuse 07.02.2017 teate edastamist pidada või mitte pidada seaduslikuks. Komisjon märgib esiteks, et KaMS ega ka kaubamärgimäärus ei reguleeri Patendiameti teadete ja otsuste edastamist taotlejale (ega esindajale). Samas võimaldab KaMS regulatsioon teha järgmisi järeldusi. KaMS § 35 p 4 loeb taotluse kohustuslikuks elemendiks andmeid, mis võimaldavad Patendiametil suhelda taotleja või tema esindajaga. Sellisteks andmeteks võivad olla ainult e-posti aadress või isegi telefoninumber. Selliseid kontaktandmeid, nagu taotleja on esitanud, kasutatakse KaMS § 36 lõike 2 kohaselt taotluse andmete puudumise korral sellest taotlejale teatamisel ja määratakse kahekuuline tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Samuti teatab amet taotlejale kooskõlas KaMS § 36 lõikega 5 taotluse menetluse võtmisest. Seega määratleb taotleja esialgset taotlust esitades minimaalsed andmed, mida ta aktsepteerib endaga suhtlemise andmetena. KaMS § 30 p 2 ja kaubamärgimääruse §-de 16 ja 17 kohaselt tuleb vormikohases kaubamärgi registreerimise avalduses esitada taotleja elu- või asukoha täielik aadress ning sellele võib (määruse järgi on soovitatav) lisada muud kontaktandmed – telefoni- ja faksinumber ning e-posti aadress, samuti aadress kirjavahetuse pidamiseks. Eelõeldu puudutab taotleja andmeid; kuna antud juhul on taotlejal esindaja, on asjakohasem järgnev. Nimelt tuleb kaubamärgi registreerimise avalduses KaMS § 30 p 3 kohaselt näidata taotleja esindaja nimi; esindaja aadressi ega kontaktandmete näitamine ei ole nõutav. Ka määruse §-st 18 järeldub, et patendivolinikust esindaja korral on tema andmeteks nimi ja registreerimisnumber; aadressi ega muid kontaktandmeid ei nõuta.

Komisjon võib eeltoodust järeldada, et patendivolinikust esindaja korral on temaga suhtlemise andmeteks patendivoliniku seaduse § 24 p-s 2 nimetatud kontaktandmed (seadus ei erista postiaadressi, e-posti aadressi või muid kontaktandmeid). Ka riikliku patendivolinike registri asutamine ja registri pidamise põhimääruse § 17 lg 1 p 2 kohaselt on patendivoliniku kontaktandmete puhul tegemist registri registreeringu andmetega, mille töötlemise eesmärk on nende andmete avalikkusele kättesaadavaks tegemine patendivoliniku seaduse §-s 24 sätestatud ulatuses ning millel on põhimääruse § 9 kohaselt kolmandate isikute suhtes informatiivne tähendus. Seega peavad need andmed andma tegelikest asjaoludest tõest informatsiooni. Põhimääruse § 18 lõike 1 kohaselt tehakse registreeringu andmetes sisalduvate vigade parandamise kohta märke registri töötleja enda algatusel või asjast huvitatud isiku avalduse alusel. Patendiameti kodulehel ja ametlikes väljaannetes on avaldatud registris registreeritud patendivolinike nimekiri, mis sisaldab lisaks nimele ja patendibüroo nimele ka kontaktandmeid (külustus- ja postiaadress, e-posti aadress, telefon, telefaks, koduleht – nende andmete olemasolul), tegevusvaldkonna numbrit ja andmeid võorkeeleoskose kohta. Komisjon järeldab, et nende andmete toesust tuleb üldjuhul eeldada. Kontaktandmete registreerimise ja avaldamise ainus mõte on, et neid andmeid kasutades on tõesti ka võimalik patendivolinikuga suhelda ning nendele teateid edastada. Kontaktandmete võrdsusest, kuivõrd eraldi seadusliku reegli puudumisest ei järeldu teisiti, saab järeldada, et igaüks (sealhulgas Patendiamet) võib patendivolinikuga suhelda talle sobivat suhtlusviisi kasutades.

KaMS § 37 lõike 1 kohaselt teatab Patendiamet taotluse puudustest taotlejale kirjalikult (st allkirjaga või sellega võrdsustatud vormis, nt digiallkirjaga) ja annab puuduste kõrvaldamiseks või selgituste andmiseks vähemalt kahekuulise tähtaja. KaMS § 38 lõikes 2 ei ole teate kirjalikku vormi ette nähtud, seega võib teade olla ka muus vormis. Mõlemal juhul on võimalik ka teate edastamine e-posti kasutades. Vormivaba teadet on võimalik edastada ka näiteks telefoni teel, mis tagab ka kindluse selle kättesaamises (kuigi ei võimalda lisaarendusteta tõendada sellise teate edastamist).

4) Kuigi tööstusomandi esemele õiguskaitsese andmise menetlus [...] ei ole haldusmenetlus HMS tähenduses (HMS § 2 lg 2), on praktikas omaks võetud seisukoht, et hea halduse põhimõtted ja tavad ning haldusmenetluse üldised normid kohalduvad ka Patendiameti menetlusele, eriti kuivõrd tööstusomandi seadustes ei ole mingi küsimus teisiti reguleeritud või on seal üldse reguleerimata.

HMS § 27 kehtiv redaktsioon, mis jõustus alles 2018. aasta veebruaris, ei ole rakendatav kaebuse aineks olevale juhtumile, kus Patendiamet edastas taotleja esindajale teate aasta varem. Sel ajal kehtinud HMS § 25 lõike 1 kohaselt toimetatakse haldusakt, kutse, teade või muu dokument menetlusosalisele kätte vastavalt seaduses või määruses ettenähtud korrale või taotluses tehtud valikule kas postiga, dokumendi väljastanud haldusorgani poolt või elektrooniliselt. KaMS ega kaubamärgimäärus eespool selgitatu kohaselt mingit korda ei kehtesta. Taotluses tehtud valiku alternatiiv ei ole samuti asjakohane, kuivõrd kaubamärgi registreerimise avaldus ei sisalda KaMS ja määruse kohaselt patendivoliniku kontaktandmeid, need andmed on aga kantud patendivolinike registrisse võrdsena. HMS varasema redaktsiooni § 27 lõike 1 kohaselt nähti elektroonise kättetoimetamise korral ette, et dokument saadetakse taotleja poolt taotluses näidatud elektronposti aadressil, lisades digitaalalkirja ning vajaduse korral digitaalse templi (seda vorminõuet KaMS ei sisalda). Lõike 2 kohaselt toimetatakse dokument isikule elektrooniliselt kätte, kui isik on sellega nõus.

Patendiameti poolt saadetud e-kirja näol on sisuliselt tegemist ameti tahteavaldusega, sellele kirjale mittevastamisel saabuvad kaebajale õiguslikud tagajärjed. TsÜS § 69 lg 1 kohaselt kindlale isikule (tahteavalduse saaja) suunatud tahteavaldus tuleb tahteavalduse tegija poolt väljendada ja see muutub kehtivaks kättesaamisega.

Patendiamet on seisukohal, et taotleja esindaja oli nõustunud elektroonilise kättetoimetamisega, jättes vastamata Patendiameti varasemale e-kirjale pealkirjaga "RE: Edastan infopäeva järgse küsitluse". Taotleja esindaja leiab, et vastamata jätmist ei saa lugeda nõustumuseks. Patendiamet argumenteerib, et vaikimist saab lugeda nõustumuseks tuginedes VÕS § 20 lõikele 3 ning asjaolule, et taotleja esindaja oli varem suhelnud Patendiametiga e-posti teel ja seega vaikimist oli võimalik tõlgendada tema tegeliku tahte avaldusena aktsepteerida edaspidi ainult elektroonset suhtlust. Komisjon Patendiametiga ei nõustu. Üks asjaolu on taotleja esindaja varasem kohatine või isegi valdav suhtlemine e-posti kasutades, mis võib anda teatud kindluse, et selline suhtlusviis on aktsepteeritav patendivoliniku kontaktandmete võrdsust (vt eespool) arvestades. Ent kui patendivolinik ei mõistnud üheselt seda praktikat kui konkreetset valikut välistada muude suhtlusviiside kasutamine, ei saa seda pidada taotleja esindajale siduvaks sel viisil, et eeldada alati ka ajakriitiliste teadete kättesaamist. Patendiameti korraldatud küsitlus oleks pidanud, muuhulgas arvestades tol ajal (juunis 2016) kehtinud HMS § 27 lõiget 2, küsima *expressis verbis* kinnitust selle kohta, et edaspidi aktsepteeritakse ainult elektroonset suhtlust Patendiameti poolt teadete jms edastamisel.

5) Komisjon rõhutab, et elektroonilise suhtluse puhul – nii eelneva nõusoleku korral kui selle puudumisel – tuleb arvestada riskiga, et edastatud teated jms võivad minna kaduma, nt sattuda rämpsposti hulka või karantiini. Võimalust, et taotleja esindaja ei olegi e-kirja kätte saanud, möönab ka Patendiamet. Seega, ajakriitiliste teadete puhul, mille viivitamatust kättesaamisest ja millele tähtaegsest reageerimisest võib sõltuda isiku õiguslik staatus, ei ole selline suhtlusviis kõige kindlam, vaatamata selle ökonoomsusele.

Selle riski vähendamiseks on võimalik taotleda e-kirja saajalt kättesaamiskinnitust mingi perioodi jooksul, ning kui seda ei saada, edastada teade uuesti muid kanaleid pidi või uurida, kas teade on aadressaadini jõudnud. Hea halduse tava kohaselt kuulub see risk ja ülesanne avaliku võimu kandjale

(isegi juhul, kui adressaadiks on juriidiline isik või kutseline teenusepakkuja kehtiva HMS § 27 lg 2 p-de 3 ja 4 kohaselt).

Siin võib tuua eeskujuks analoogia tsiviilkohtumenetluse seadustikuga. Alustuseks olgu märgitud, et kättetoimetamine TsMS tähenduses ei ole tingimata obligatoorne: TsMS § 310 lõike 1 kohaselt menetlusdokument, mida ei pea menetlusosalisele kätte toimetama seadustiku selles osas sätestatud korras, kuid mis puudutab menetlusosalise õigusi, edastatakse menetlusosalisele kohtu valitud viisil. Siiski on ka sellisel juhul vastavalt TsMS-le menetlusosalisel võimalus põhistada, et ta ei ole dokumenti ettenähtud tähtaja jooksul kätte saanud või üldse mitte kätte saanud (TsMS § 310 lg 2). TsMS § 306 lõike 1 kohaselt on kättetoimetamine dokumendi üleandmine saajale selliselt, et saajal oleks võimalik dokumendiga oma õiguse teostamiseks ja kaitsmiseks õigeaegselt tutvuda. Komisjon on seisukohal, et KaMS § 38 lõikes 2 nimetatud teade vastab sellisele dokumendi mõistele, millega on taotlejal oma õiguste teostamiseks ja kaitsmiseks vajalik õigeaegselt tutvuda. Kui dokument toimetatakse kätte elektrooniliselt (TsMS § 311¹) muul viisil kui infosüsteemi kaudu (lg 4), loetakse menetlusdokument saajale kättetoimetatuks, kui saaja kinnitab kirjalikult, faksi teel või elektrooniliselt menetlusdokumendi kättesaamist. Elektrooniline kinnitus peab olema varustatud saatja digitaalallkirjaga või edastatud muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab tuvastada saatja ja saatmise aja, välja arvatud juhul, kui kohtul ei ole põhjust kahelda, et digitaalallkirjastamata kinnituse on saatnud saaja või tema esindaja.

6) Arvestades siiski, et KaMS ega kaubamärgimäärus ei reguleeri täpselt KaMS § 38 lõikes 2 nimetatud teate edastamise viisi valikut või edastamise korda taotlejale esindajale, samuti riski, mis kaasneb dokumendi elektroonse edastamisega ilma selle kättesaamises veendumiseta, ning asjaolu, et patendivolinikul on üldjuhul praktiliselt võimatu tõendada negatiivset asjaolu – teate mitte kätte saamist – leiab komisjon järgmist.

Patendiamet on hea halduse ja mõistlikkuse põhimõtetest lähtudes juhul, kui taotleja esindaja väidab, et ta ei ole kätte saanud teadet, millele reageerimisest sõltub menetluse jätkamine, ning Patendiametil puuduvad vastupidist tõendavad andmed (näiteks taotleja kinnitus teate kättesaamise kohta), kohustatud menetluse taastama KaMS § 47 lõigetes 3–5 sätestatu kohaselt konkreetseid asjaolusid arvestades, see tähendab mitte nõudes taotlejalt negatiivse asjaolu tõendamist ja mitte arvestades lõikes 5 sisalduvat lõplikku tähtaega (mis antud juhtumil ei ole otsuse vaidlustamise tõttu saabunud), kuivõrd taotleja poolt tähtaja mittejärgimine ei olnud taotleja jaoks välditav. Komisjon peab ka riigilõivuseaduse § 101 lg-s 1 nimetatud kaubamärgi registreerimise taotluse menetluse taastamise eest ette nähtud riigilõivu tasumise nõuet antud juhul ebaoproportsionaalseks, kuid seadus ei võimalda sellest vabastada.

Eeltoodust tulenevalt ning tuginedes TÕAS § 61 lõikele 1, KaMS § 41 lõigetele 3 ja 4, komisjon

o t s u s t a s:

1) kaebus rahuldada;

2) tuvastada Patendiameti 18.04.2017 otsuse nr 7/R201600021 õigusvastasus osas, mis puudutab osa kaupade ja teenuste suhtes kaubamärgi „LURE“ (rahvusvahelise reg nr 1202504) registreerimise taotluse § 70 lõike 2 ja § 38 lõike 2 alusel tagasivõetuks lugemist ning KaMS § 47 lõike 2 kohaselt menetluse lõpetamist, tühistada Patendiameti nimetatud otsus ning teha Patendiametile ettepanek taastada menetlus komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades;

3) tagastada taotlejale kaebuse esitamisel tasutud riigilõiv.

Kaebuse esitanud isik võib esitada kaebuse komisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. Kaebuse esitanud isik teavitab viivitamata komisjoni kaebuse esitamisest.

Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta seda menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

Allkirjad:

T. Kalmet

E. Sassian

S. Sulsenberg